

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Α' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΕΚΘΕΣΗ
ΔΕΥΤΕΡΑ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2017
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

«Το γέλιο και το χιούμορ σε περίοδο κρίσης»

Διαχρονικά, η χρήση του χιούμορ και του γέλιου είναι ευρεία στις δυσχερείς καταστάσεις της ζωής των Ελλήνων, χωρίς σχεδόν καμία διαφορά από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Η αέναη προσπάθεια του ανθρώπου ανά τους αιώνες να επιβιώσει, σε ιδιαίτερα δύσκολες στιγμές της ιστορίας, είτε με τον σοβαρό είτε με τον αστείο τρόπο τον οδηγεί στη σάτιρα και τον αυτοσαρκασμό. Αποτελεί παράγοντα ανακούφισης του πόνου, του φόβου και μας κάνει να βλέπουμε τα πράγματα από ένα πιο θετικό πρίσμα.

Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν πολύ καλή αίσθηση του χιούμορ, και αυτό φαίνεται σε όλη την Ελληνική Γραμματεία που διασώθηκε. Πίστευαν ότι ο Γέλωτας, μαζί με τον Πόθο και την Ηδονή, ήταν δώρα της θεάς Αφροδίτης προς τους ανθρώπους. Ο Λυκούργος είχε ιδρύσει στη Σπάρτη ναό, όπου λατρευόταν ο Γέλωτας. Ναός του Γέλωτα υπήρχε επίσης και στην πόλη των Αινιάνων Υπάτων της Θεσσαλίας. Μάλιστα, μια φορά τον χρόνο τελούσαν και δημόσιους αγώνες προς τιμή του. Ο Ιπποκράτης πίστευε στην θεραπευτική αξία του γέλιου!

Από το χιούμορ των αρχαίων Ελλήνων καταλαβαίνει κανείς πόσο κοντά αισθάνονταν τη χαρά με τη λύπη, την ευτυχία με τη δυστυχία, τη ζωή με το θάνατο. Χωρίς να «απωθούν» τον θάνατο, χαιρόνταν τη ζωή. Από το γεγονός ότι στην αρχαία Ελλάδα δημιουργήθηκαν συγχρόνως η τραγωδία και η κωμωδία, καταλαβαίνει κανείς και το χιούμορ των αρχαίων Ελλήνων. Επιγραμματικά το εκφράζει αυτό το ωραίο απόφθεγμα: «η τραγωδία και η κωμωδία γράφονται με τα ίδια γράμματα». Σε κανέναν άλλο πολιτισμό δεν υπήρχε η έννοια του «χιούμορ» (εκ του χυμού, δηλαδή απόσταγμα ευφύιας), παρά μόνο στα κείμενα των αρχαίων Ελλήνων. Για παράδειγμα, η Δημοκρατία της αρχαίας Ελλάδας θεωρείται ότι ενισχύθηκε μέσω έργων κωμωδίας που χρησιμοποιούσαν την σάτιρα, για να διακωμωδήσουν αρνητικά στοιχεία της κοινότητας.

Για μας το χιούμορ θα είναι πάντα καρπός αυτογνωσίας, γνώστης των ανθρωπίνων σχέσεων αλλά και της ιστορίας της ίδιας. Δεν επιθυμούμε να στοχεύει στο να πλήξει τον άλλο λοιδορώντας τον ή διακωμωδώντας τον την «εργασία» αυτή ως την αναλάβουν ειδικότεροι, οι ανεκδοτολόγοι.

Για μας το χιούμορ θα είναι πάντα η βαθύτερη έκφραση της πίκρας μας. Ο υπαινιγμός για το πώς θα μπορούσε να είναι η ζωή μας σε σχέση με τα κακώς κείμενα εντός του οποίου κατοικούμε .

Στην Ελλάδα συμβαίνει το παράδοξο ότι ενώ θα έπρεπε να πλημμυρίζουμε στο χιούμορ λόγω της Αριστοφανικής παράδοσης μας, παραδοθήκαμε στην αστειότητα, στην απλή λαιδορία, στη χαιρεκακία ενίοτε για την αστεία θέση του διπλανού μας. Αυτό συμβαίνει γιατί ,πιθανώς, μας στέρησαν τη γνώση και τη δυνατότητα της αυτογνωσίας μας. Το χιούμορ περιορίστηκε σε λίγους ευφυείς συγγραφείς και σε ακόμη πιο ελάχιστους καλλιτέχνες, σε ό, τι αφορά την αντιστασιακή του δομή και την **ανατρεπτικότητα** του.

Το ανατρεπτικό χιούμορ περιορίστηκε σε παρέες. Το χιούμορ ή θα είναι ανατρεπτικό ή δεν θα υφίσταται ως χιούμορ. Δεν γίνεται να γελάμε ανώδυνα με το τίποτα! Δεν μπορούμε να γελάμε με την κατάσταση των διπλανών μας.

Το χιούμορ δεν έχει κατά ανάγκη σχέση με το γέλιο, αλλά με ένα καθαρό γέλιο, με αυτό που βυθίζεται στην πικρία και ρέει άφθονο στο πρόσωπο: στη βαθυστόχαστη ματιά, στις όμορφες ρυτίδες, στο ωραίο χαμόγελο και στο τρανταχτό γέλιο.

Το χιούμορ το αντιλαμβανόμαστε σαν την ακονισμένη ευαισθησία του παρατηρητικού αναλυτή, του πολίτη, του καλλιτέχνη, του ποιητή, των εργαζομένων, όλων όσων δεν έπαψαν να συμμετέχουν στα κοινά και να αρθρώνουν λόγο, να κρατούν στάση απέναντι στα δρώμενα και στις καταπιεστικές και ανελεύθερες αποφάσεις αλλά και στο λαϊκίστικο λόγο.

Δεν λυτρώνει το χιούμορ αλλά ενεργοποιεί. Διατηρεί ενεργό τον «κάτοχό» του και τον επιφορτίζει με **υποχρεώσεις**. Δεν λυτρώνει αλλά ζωογονεί, πυρώνει και είναι η θρυαλλίδα της εξέγερσης.

Η εξουσία ουδέποτε φοβήθηκε το «οξύ» και «καυστικό» χιούμορ των γελοιογράφων. Αλλά και η σκιτσογραφία και η ποίηση και ο λόγος των πνευματικών ανθρώπων, παρα τον πλούτο της πολιτικής επικαιρότητας έχει βουτηχτεί στην αδράνεια και στη αφωνία. Γλυκανάλατες σούπες παντού και ανώδυνες επιθεωρησιακές προσεγγίσεις.

Αλλά πώς να αναδυθεί το χιούμορ, όταν οι διανοούμενοι και οι κάθε λογής καλλιτέχνες που σιτίζονται από το κράτος δεν τολμούν να υψώσουν ένα μέτωπο κατά της βίας που θα σπάσει τη σιωπή και να αντισταθούν στον εκφασισμό της κοινωνίας αλλά και να στηρίξουν αληθινές μεταρρυθμίσεις σε σύγκρουση με τον λαϊκισμό και το μεταμφιεσμένο πρόσωπο της συντήρησης!

Το γέλιο και το χιούμορ είναι κυρίαρχο στη ζωή των Ελλήνων, στην εποχή της οικονομικής κρίσης. Παρόλο που οι Έλληνες είναι γεμάτοι θλίψη, άγχος και οργή, επιλέγουν με τη χρήση του χιούμορ και της σάτιρας να ξεσπάσουν, να αντιδράσουν,

να αμυνθούν. Πολυάριθμες είναι οι σατιρικές – χιουμοριστικές εκπομπές που **κατακρίνουν** τους πολιτικούς ηγέτες και τις πράξεις τους και προσπαθούν μέσα από τα αστεία να προβάλλουν την θλιβερή πραγματικότητα και να παροτρύνουν τον κόσμο να μην μένει απαθής, αλλά να διεκδικεί τα ανθρώπινα δικαιώματά του.

Λειτουργεί δηλαδή και ως ένστικτο αυτοσυντήρησης των ανθρώπων, ως αμυντικός μηχανισμός για να μην καταλήξουν να κάνουν κακό στον ίδιο τους τον εαυτό και για να ξεφύγουν από το μέλλον που προβλέπεται δυσοίωνα.

Αν κάτι μας κρατάει ζωντανούς, είναι η ικανότητά μας να γελάμε ακόμα .

Κατερίνα Φωτιάδου. Κείμενο από τον Τύπο.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A.1. Ποια θέση κατείχε το χιούμορ στην αρχαία Ελλάδα κατά τον συγγραφέα;

Μονάδες 10

2. Πώς μπορεί το χιούμορ να βοηθήσει τους Έλληνες σε μία περίοδο κρίσης και άγχους, σύμφωνα με το κείμενο;

Μονάδες 10

B.1. Πώς οργανώνονται οι παράγραφοι 2 και 6 (δομικά στοιχεία και τρόποι ανάπτυξης)

Μονάδες 6

2. Να προτείνετε μία διαφορετική παραγραφοποίηση του κειμένου.

Μονάδες 6

3. Πώς επιτυγχάνεται η συνοχή στην 6^η παράγραφο του κειμένου;

Μονάδες 5

4. Βρείτε στο κείμενο τρεις λέξεις ή φράσεις συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

Μονάδες 3

5. Να γράψετε τα συνώνυμα των υπογραμμισμένων λέξεων.

Μονάδες 5

6. Να γράψετε τα αντώνυμα των έντονων λέξεων.

Μονάδες 5

Παραγωγή Λόγου: «Αν κάτι μας κρατάει ζωντανούς, είναι η ικανότητά μας να γελάμε ακόμα»

Με αφορμή την παραπάνω άποψη της συγγραφέως να απαντήσετε τεκμηριωμένα στα εξής ερωτήματα στα πλαίσια ενός άρθρου που θα δημοσιευτεί στη σχολική σας εφημερίδα (400-500 λέξεις):

Α)Θεωρείτε απαραίτητο το γέλιο στη ζωή μας και γιατί; Β)Πώς ,κατά τη γνώμη σας, συνδέεται η ποιότητα του γέλιου και των μέσων που το προκαλούν με την ευαισθησία, την πνευματική στάθμη και την καλλιέργεια μιας κοινωνίας;

Μονάδες 50

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμία άλλη σημείωση.**
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μολύβι μόνο για σχέδια, διαγράμματα και πίνακες.
5. Να μη χρησιμοποιήσετε χαρτί μιλιμετρέ.
6. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
7. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
8. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΚΟΡΑΣΙΔΗ ΑΝΔΡΙΑΝΑ